

**Quickscan FF-wet plangebied
Bruinhorsterlaan 70, Scherpenzeel**

**Quickscan FF-wet plangebied
Bruinhorsterlaan 70, Scherpenzeel**

Colofon

Titel : Quickscan FF-wet plangebied Bruinhorsterlaan 70, Scherpenzeel

Projectnummer: .. : 16710

Opdrachtgever ... : Gem. Scherpenzeel
Postbus 100
3925 ZJ SCHERPENZEEL

Datum : 3 juni 2016
Status rapport ... : eindrapport
Bestand : 16710-eindrapl.wpd

Opdrachtnemer .. : De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: ... :

Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. WERKWIJZE	5
3. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP	7
4. RESULTATEN BRONNENONDERZOEK EN VELDONDERZOEK	9
4.1. Flora	9
4.2. Zoogdieren	9
4.3. Amfibieën, reptielen en vissen	10
4.4. Vogels	11
4.5. Insecten en andere ongewervelden	12
5. ANALYSE, CONCLUSIES EN ADVIEZEN	13
5.1. Analyse	13
5.2. Conclusies	13
5.3. Adviezen	13
BRONNEN	16

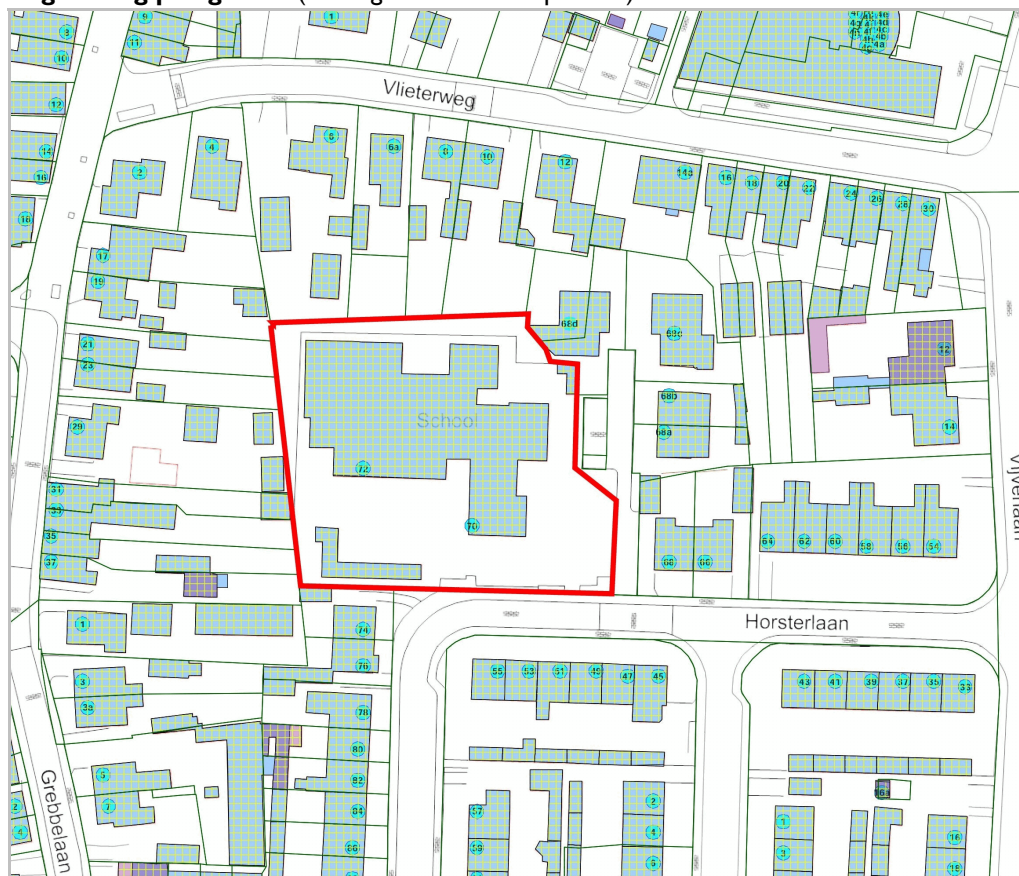
Bijlagen

Bijlage I. Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet (FF-wet)

Ligging plangebied in Scherpenzeel (bron: Google Earth)

Begrenzing plangebied (bron: gemeente Scherpenzeel)

I. INLEIDING

Algemeen

In opdracht van de gemeente Scherpenzeel heeft De Groene Ruimte BV in mei/juni 2016 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor het plangebied aan de Bruinhorsterlaan 70 te Scherpenzeel.

Op de betreffende planlocatie zijn een schoolgebouw met bijbehorende gebouwen en voorzieningen en groenstructuren aanwezig. De bebouwing zal worden gesloopt ten behoeve van nieuwbouw, waarbij de aanwezige elementen zullen worden geamoveerd (= ingreep).

Deze ingreep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Consequenties FF-wet

Bij de ingreep brengt de FF-wet een aantal verplichtingen met zich mee ten aanzien van mogelijk aanwezige planten en dieren (zie tabel en bijlage I)¹⁾.

Consequenties aanwezigheid beschermde soorten (FF-wet) bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen

Algemeen	Voor het verstoren van alle soorten geldt de algemene (wettelijke) zorgplicht.
Tabel 1	De soorten van tabel 1 betreft algemeen vrijgestelde soorten.
Tabel 2	Voor het verstoren van soorten van tabel 2 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij aantoonbaar wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde en voor de situatie passende gedragscode, of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.
Tabel 3	Voor het verstoren van soorten van tabel 3 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor Habitatrichtlijnsoorten geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn.
Vogels	Voor het verstoren van vogels met een jaarrond beschermd nest is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor vogels geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Bij de initiatiefnemer rust de wettelijke plicht (FF-wet) om aan te tonen dat door de beoogde ingreep geen streng beschermde soorten worden verstoord, of om een ontheffing aan te vragen bij het ministerie van EZ (RVO.nl) en te verkrijgen alvorens versturende activiteiten mogen plaatsvinden.

Om na te gaan of de ingreep een negatief effect heeft op eventueel aanwezige beschermde soorten, is in het kader van de FF-wet een vooronderzoek in de vorm van een quickscan noodzakelijk. De quickscan, bestaande uit een bronnenonderzoek en een veldonderzoek, is er op gericht om een dusdanig goed inzicht te krijgen in de

¹⁾ Naar verwachting treedt de nieuwe Wet Natuurbescherming op 1 januari 2017 in werking. In deze wet zijn de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet samengevoegd; deze drie wetten zullen dan niet meer bestaan. Eén van de wijzigingen zal zijn, dat het aanvragen van ontheffingen niet meer bij RVO.nl maar via een omgevingsvergunning (bij de gemeente) dient te geschieden; naar verwachting kan een ontheffing ook rechtstreeks bij de provincie worden aangevraagd.

aanwezige natuurwaarden, dat (aanbevelingen voor) de volgende onderdelen kunnen worden opgesteld:

- een overzicht van (de kans op) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten (FF-wet) en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- effecten van de ingreep op (mogelijk) aanwezige en te verwachten streng beschermde soorten (FF-wet) en andere zeldzame of bijzondere soorten en natuurwaarden;
- algemene richtlijnen voor oplossingsrichtingen om negatieve effecten te mitigeren;
- de haalbaarheid van een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag;
- het voor een eventueel vereiste ontheffingsaanvraag benodigde nader onderzoek;
- een goed beeld van eventueel in het kader van de Flora- en faunawet (FF-wet) en/of bestemmingsplan(wijzigingen) vereiste vervolgstappen.

Om het bovenstaande doel te bereiken is een ecologische quickscan in de vorm van een bronnenonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd voor de planlocatie en directe omgeving (onderzoeksgebied).

Leeswijze

In deze rapportage zijn de resultaten verwoord van de ecologische quickscan. Van het plangebied is een situatiebeschrijving opgenomen. Daarnaast zijn -per soortengroep- de aangetroffen en/of de zeer waarschijnlijk aanwezige, beschermde soorten aangegeven. Indien bronnenonderzoek en veldonderzoek onvoldoende informatie of zekerheid hebben opgeleverd, waardoor nader (veld)onderzoek is vereist, is dat bij de soortengroep aangegeven.

Van niet genoemde streng beschermde soorten kan de aanwezigheid worden uitgesloten.

Er heeft geen andere toetsing plaatsgevonden dan aan de vereisten vanuit de FF-wet, gebaseerd op de ingreep zoals aangegeven.

2. WERKWIJZE

Ter voorbereiding op het veldbezoek is voor het plangebied een aantal bronnen (waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna, NDFF) geraadpleegd, om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 30 mei 2016, ca. tussen 10.30u en 12.00u. Het was bewolkt droog, de windkracht was ca. 3 Bft en de temperatuur was ca. 20 °C.

Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren veldecoloog²⁾ van De Groene Ruimte. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten³⁾. Tijdens het veldbezoek is gelet op (sporen van) beschermde soorten, met de nadruk op de aanwezigheid van streng beschermde. Er heeft een uitgebreid sporenonderzoek plaatsgevonden naar Steenmarter, Huismus en andere streng beschermde natuurwaarden. Ook zijn foto's gemaakt.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels kunnen zich zowel in bebouwing (bijvoorbeeld onder pannen of achter gevelbetimmering) als in bomen (nesten of holtes) bevinden. De bestaande bebouwing en de aanwezige groenvoorzieningen in het plangebied (en directe omgeving) zijn onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen.

Er is gericht gezocht naar (sporen van) beschermde soorten, maar er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

In de rapportage zijn ter illustratie en toelichting enkele foto's⁴⁾ opgenomen, opdat een zo compleet mogelijk (ecologisch) beeld wordt verkregen van het plangebied. Uiteraard is vermeld of en zo ja welke wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Ook is aangegeven welke consequenties dit vanuit de FF-wet heeft voor de verdere procedure bij de herinrichting van het plangebied.

²⁾ dhr. Jan Maassen

³⁾ De meeste planten- en diersoorten zijn niet jaarrond vindbaar in het veld. Door het plangebied ook op mogelijke geschiktheid voor beschermde soorten te beoordelen, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheid of waarschijnlijkheid dat deze soorten voorkomen. Om een maximale zekerheid over het al dan niet voorkomen te verkrijgen zijn in het algemeen gerichte inventarisaties in de daarvoor geschikte seizoenen noodzakelijk.

⁴⁾ Alle in deze rapportage opgenomen foto's zijn gemaakt tijdens het veldbezoek, tenzij anders is aangegeven.

Beeld plangebied

3. BESCHRIJVING PLANGEBIED EN INGREEP

Het plangebied ligt in het zuidelijk deel van de bebouwde kom van Scherpenzeel.

Het plangebied wordt gevormd door een schoolgebouw met directe omgeving, welke buiten de bebouwing grotendeels bestraat is. De bebouwing betreft laagbouw van baksteen met platte daken, een type schoolgebouw dat sinds de jaren zestig vrij algemeen is. Daarnaast zijn enkele kleine stenen bijgebouwen en een fietsenstalling op het terrein aanwezig. De bijgebouwen zijn van dezelfde bouw en architectuur als de hoofdbebouwing en geheel afgedicht van buiten. Gevelbetimmering langs de dakrand (boeiboorden e.d.) is alleen boven de ramen aanwezig en dient in de meeste gevallen als bekisting van de oprolbare zonnenschermen. Buiten het vensterwerk is de dakrand afgewerkt met aluminium strips.

De binnenruimten van de hoofdbebouwing zijn geheel in gebruik, ordelijk ingericht, goed afgedicht van buiten; verder hebben ze veel inval van daglicht. Daardoor zijn ze niet geschikt om aan beschermde diersoorten een (veste) verblijfplaats te bieden. Er ontbreken kelder, zolders of andere donkere ruimten die niet in intensief gebruik zijn.

De bijgebouwen zijn hermetisch afgesloten van buiten.

Langs de westrand en de noordrand (achterkant van het gebouw) is als afscheiding een dichte groenstrook aanwezig, met lage en middelhoge struiken en hoge bomen. Deze begroeiing betreft een mix van inlandse soorten (Hazelaar), gecultiveerde soorten (Sneeuwbes, Laurierkers) en siergroen. De bomen betreffen o.a. Beuk, Ruwe berk, Linde en als meest opvallende boom een grote Zwarte den. Ander groen betreft een tweetal bomen op het schoolplein en een hoge haag van Spaanse aak als deel van de terreinafscheiding.

De ingreep betreft een sloop van de bebouwing ten behoeve van nieuwbouw. De ingreep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Mogelijkheden voor vleermuizen

Uitwerpselen
vleermuizen
op de vensterbank

4. RESULTATEN BRONNENONDERZOEK EN VELDONDERZOEK

4.1. Flora

Aandachtspunten Flora- en faunawet flora

Soort	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
<geen>				

Uit het bronnenonderzoek zijn geen beschermde plantensoorten naar voren gekomen, welke in de omgeving van het plangebied zijn aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn ook geen streng beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien de huidige inrichting en het gebruik worden ook geen plantensoorten met een bijzondere beschermingsstatus verwacht in het plangebied.

Analyse en conclusies flora

Er worden geen streng beschermde plantensoorten in het plangebied verwacht. Nader onderzoek wordt niet nodig geacht.

4.2. Zoogdieren

Aandachtspunten Flora- en faunawet zoogdieren

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
vleermuizen				nader onderzoek noodzakelijk

Vleermuizen

Uit het bronnenonderzoek is naar voren gekomen, dat in de omgeving van het plangebied een enkele maal een Gewone dwergvleermuis is aangetroffen. In het plangebied zelf zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend.

Tijdens het veldbezoek is de bebouwing onderzocht op verblijfssporen en verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. Hierbij is gekeken in kieren en spleten en zijn alle vensterbanken gecontroleerd op uitwerpselen.

Aan de achterkant van de bebouwing werden uitwerpselen van vleermuizen op een vensterbank geconstateerd. De enige toegang tot een verblijfplek betreft hier en stootvoeg boven het raam. Verwacht wordt dat op deze hoogte in de spouwruimten vleermuizen verblijven.

Daarnaast zijn er nog andere verblijfsmogelijkheden in de bebouwing.

- Overall rond de bebouwing zijn stootvoegen aanwezig, waarvan een aantal bijzonder breed en daarmee ook toegankelijk zijn voor grotere vleermuizen. Zover dit gecontroleerd kon worden bleken de spouwruimtes geen isolatiemateriaal te bevatten.
- De bekisting van de zonneschermen biedt goede verblijfsmogelijkheden. Tussen het plaatwerk van de bekisting en het doek van de zonnescherm is een ruime spleet aanwezig, die toegang biedt tot achterliggende ruimtes.. De ervaring heeft

geleerd dat vleermuizen ook bij dagelijks gebruik van de zonneschermen, binnen de bekisting kunnen verblijven. Eén lokaal is verduisterd en daar zijn de zonneschermen waarschijnlijk buiten gebruik

- Op de aansluiting van de bekisting van de zonneschermen op de muren zijn de bakstenen uitgesleten en zijn diepe gaten zichtbaar. In de meeste gevallen zijn deze gaten afgekit; op enkele plekken is dit echter niet het geval.

Overige streng beschermde zoogdiersoorten

Er zijn geen meldingen gevonden van overige streng beschermde zoogdiersoorten in de omgeving van het plangebied.

In het plangebied zijn geen sporen aangetroffen van Steenmarter. Er is wel een toegangsmogelijkheid tot de kruipruimte. Maar gezien het ontbreken van Steenmarter in de wijde omgeving van Scherpenzeel en het ontbreken van sporen, wordt de aanwezigheid in het plangebied zeer onwaarschijnlijk geacht.

Andere streng beschermde zoogdiersoorten zijn niet aangetroffen en worden, gezien de biotopen op de planlocatie, ook niet verwacht.

Licht beschermde zoogdiersoorten

Licht beschermde soorten zoals Egel kunnen aanwezig zijn in de groenstrook aan de achterzijde van de bebouwing.

Analyse en conclusie zoogdieren

Vleermuizen kunnen vaste verblijfplaatsen hebben in het pand. Er is nader onderzoek noodzakelijk om na te gaan of er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het pand aanwezig zijn.

Overige streng beschermde soorten hebben momenteel geen vaste verblijfplaatsen in het pand en kunnen worden uitgesloten.

De (mogelijk) aanwezige licht beschermde soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; dit betreft algemeen vrijgestelde soorten bij onder andere 'ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen'.

4.3. Amfibieën, reptielen en vissen

Aandachtspunten Flora- en faunawet reptielen, amfibieën en vissen

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
< geen >				

Amfibieën

In het plangebied ontbreekt open water, waardoor er geen voortplantingsbiotoop aanwezig is voor amfibieën, in het bijzonder niet voor streng beschermde amfibie-

soorten. Mogelijk komen in het plangebied licht beschermde soorten als Gewone pad en Bruine kikker voor.

Reptielen

Uit bronnenonderzoek blijkt, dat in de wijde omgeving van het plangebied zijn geen reptielen waargenomen. Mede gezien de inrichting en het gebruik van het plangebied kunnen reptielen worden uitgesloten.

Vissen

Als gevolg van het ontbreken van open water komen geen vissen voor in het plangebied en directe omgeving.

Analyse en conclusie amfibieën, reptielen en vissen

Uit het onderzoek is gebleken, dat in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn van genoemde diergroepen. Door de ingreep worden derhalve geen streng beschermde amfibieën, reptielen of vissen verstoord.

De (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; dit betreft algemeen vrijgestelde soorten bij onder andere 'ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen'.

4.4. Vogels

Aandachtspunten Flora- en faunawet vogels

Soort	Opmerkingen
< geen >	
<i>De ingreep is alleen toegestaan:</i> <ul style="list-style-type: none"> • indien zich geen broedgevallen voordoen (kort vóór de ingreep een veldcontrole uit laten voeren); • indien geen jaarrond beschermde verblijfplaatsen worden verstoord. 	

Met name ten zuiden van het plangebied zijn meldingen van een aantal bijzondere en/of beschermde soorten bekend, zoals Buizerd, Groene specht, Huismus en Ransuil. Het betreft echter incidentele waarnemingen, geen vaste verblijfplaatsen. Uit het plangebied zijn enkele meldingen van Scholekster; mogelijk betreft het broedgevallen op het (platte) dak van de school.

Tijdens het veldbezoek werden in de directe omgeving van het plangebied op meerdere plekken Huismussen aangetroffen. Op het terrein van de school werden geen Huismussen waargenomen, noch in/aan de bebouwing noch in het groen. De enig mogelijke plek voor nesten van Huismus is de bekisting van de zonnenschermen; daar ontbreekt elk spoor (mest op vensterbanken, nestmateriaal) dat op de aanwezigheid van Huismussen zou wijzen. Vaste verblijfplaatsen van Huismussen kunnen voor het plangebied worden uitgesloten.

Nestplaatsen van roofvogels in het plangebied zijn niet aangetroffen en worden uitgesloten.

Overige nestplaatsen die jaarrond beschermd zijn worden niet verwacht in het plangebied of in de directe omgeving.

In het groen rond het plangebied kunnen broedgevallen worden verwacht van een aantal (stads)vogels. Op het platte dak zouden Scholeksters kunnen broeden.

Analyse en conclusies vogels

Er zijn geen sporen aangetroffen van jaarrond beschermde nesten in het plangebied en het plangebied is er ook niet geschikt voor. Nader onderzoek naar jaarrond beschermde verblijfplaatsen (nesten) van vogels wordt dan ook niet nodig geacht.

Wel kunnen broedgevallen vóórkomen. Het verstoren van broedgevallen is niet toegestaan en moet door het nemen van de juiste voorzorgsmaatregelen worden voorkomen.

4.5. Insecten en andere ongewervelden

Aandachtspunten Flora- en faunawet insecten en andere ongewervelden

Soort(groep)	Tabel 2	Tabel 3		Opmerkingen
		HR bijl IV	Bijl I	
< geen >				

Gezien de inrichting van het plangebied kan hooguit een aantal algemene insecten en andere ongewervelden worden verwacht. Er is geen geschikt biotoop aanwezig voor streng beschermde soorten.

Analyse en conclusies insecten en andere ongewervelden

Uit deze soortengroepen komen geen streng beschermde soorten voor in het plangebied en er worden dus ook geen beschermde soorten verstoord door de geplande ingreep.

5. ANALYSE, CONCLUSIES EN ADVIEZEN

5.1. Analyse

- Naar verwachting komen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen voor in het plangebied (het hoofgebouw). Derhalve wordt nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen voor het plangebied nodig geacht, teneinde uitsluitel te krijgen over de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (soorten en aantallen) en effecten van de ingreep op vleermuizen.
- De aanwezigheid van andere streng beschermde soorten kan op basis van het bronnen- en veldonderzoek worden uitgesloten.
- Wel kunnen broedgevallen voorkómen. Het verstoren van broedgevallen is verboden en moet dus worden voorkómen.
- Mogelijk komen licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten (alook voor alle soorten zonder bijzondere beschermingsstatus) geldt de wettelijke zorgplicht. Dat houdt in dat al het redelijke moet worden gedaan om verstoring te voorkomen.

5.2. Conclusies

- Om uitsluitel te krijgen over de aanwezigheid en daarmee de verstoring van (streng beschermde) vleermuizen is gericht nader onderzoek nodig.
- Bij verstoring van vleermuizen is een ontheffing ingevolge de FF-wet noodzakelijk.
- Door de ingreep worden (mogelijk) enkele licht beschermde soorten zoals Egel verstoord. Voor het verstoren van licht beschermde soorten van tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen.
- Mogelijk komen broedgevallen voor. Versturende activiteiten mogen pas plaatsvinden nadat broedgevallen op natuurlijke wijze zijn geëindigd (en de jonge vogels definitief zijn uitgevlogen) en voordat zich nieuwe broedgevallen voordoen.

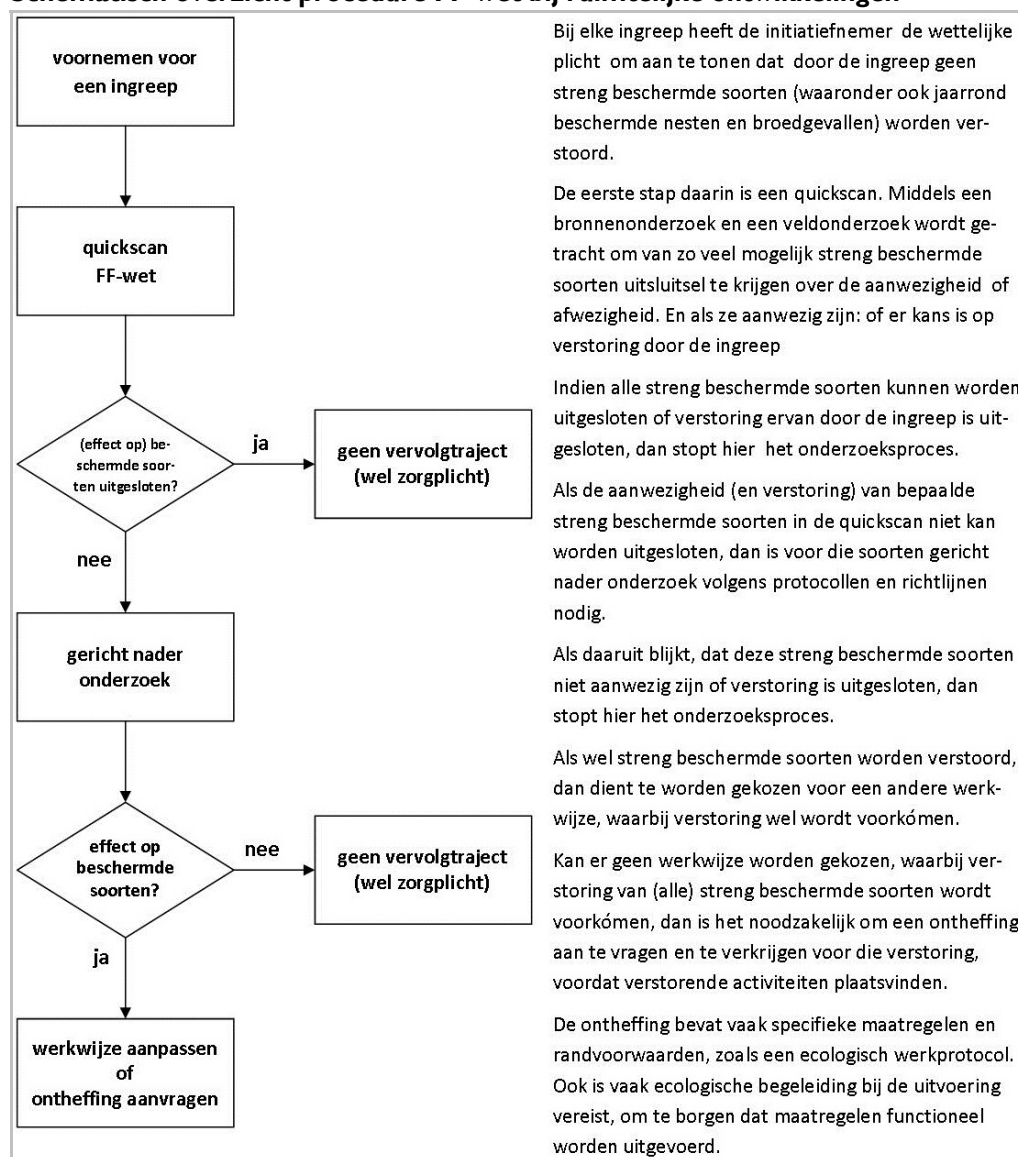
5.3. Adviezen

- Geadviseerd wordt om uitsluitel te krijgen over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen middels gericht nader onderzoek conform het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus.
Een nader onderzoek naar vleermuizen bestaat uit vier bezoeken waarbij twee bezoeken in het voorjaar worden uitgevoerd tussen half mei en half juli en twee bezoeken in de nazomer van half augustus tot en met september.
- Voor alle soorten (beschermd en niet beschermd) geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat de werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat planten en dieren zo min mogelijk worden verstoord.
- In het algemeen geldt dat de werkzaamheden ruim buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden; indien werkzaamheden binnen of rond het broedseizoen worden uitgevoerd, dient te worden vastgesteld dat er geen enkel broedgeval kan worden verstoord.
- In z'n algemeenheid dienen de versturende werkzaamheden zo beperkt mogelijk te zijn (algemene zorgplicht). In elk geval dient de verstoring beperkt te blijven tot het (netto) plangebied. Ook materialenopslag, bouwketen etc. dienen zo mogelijk binnen de begrenzing van het plangebied een plaats te krijgen en mogen in elk geval geen versturend effect hebben buiten het plangebied.

- Ook dient, vanuit de zorgplicht, de periode van uitvoering zo gekozen te worden, dat dieren zo min mogelijk worden verstoord. Aanwezige dieren (algemene soorten, en soorten zonder bijzondere beschermingsstatus) worden weggevangen of op een onschadelijke wijze verdreven naar een geschikt biotoop.
- Het verdient aanbeveling om een op de werkplanning van de herinrichting gebaseerd ecologisch werkprotocol op te laten stellen; hierin is aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met de aanwezige planten en dieren.

N.B. Indien op basis van een nader onderzoek blijkt, dat streng beschermde soorten aanwezig zijn, dan dient eventueel de ingreep of werkwijze te worden aangepast of er dient een ontheffing ingevolge de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Zie ook het vereenvoudigde schema hieronder en de schema's in bijlage I.

Schematisch overzicht procedure FF-wet bij ruimtelijke ontwikkelingen

BRONNEN

Algemene Maatregel van Bestuur inzake art. 75 van de Flora- en faunawet (2005).

Flora- en faunawet zoals geldend ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005. *Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten!* - Brochure Ministerie van LNV.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. *Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013*

Nederlandse Database Flora en Fauna www.ndff.nl en
www.telmee.nl

BIJLAGE I. SAMENVATTING VERPLICHTINGEN VANUIT DE FLORA- EN FAUNAWET (FF-WET)

Onderstaande tekst bevat de voor het onderhavige project belangrijkste aspecten van de Flora- en faunawet. Uiteraard is alleen de wettekst bepalend; aan onderstaande tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Middels de Flora- en Faunawet (FF-wet) zijn in beginsel alle inheemse planten- en diersoorten beschermd en voor alle soorten geldt de wettelijke zorgplicht. Een aantal planten- en diersoorten heeft een bijzondere beschermingsstatus ('beschermden soorten'). Een ingreep kan een effect hebben op dergelijke eventueel aanwezige, beschermde planten- en diersoorten. Een initiatiefnemer heeft de wettelijke plicht om na te gaan of door de ingreep beschermde soorten worden verstoord; de bewijslast ligt bij de initiatiefnemer, die moet aantonen dat geen soorten worden verstoord (waardoor één of meer van de artikelen 8 t/m 12 van de FF-wet worden overtreden) of hij moet een ontheffing voor deze verstoring aanvragen bij het ministerie van Economische Zaken (EZ).

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

- Art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Art. 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Art. 11 Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De eerste stap van zo'n procedure is een quickscan. In een quickscan wordt getracht zo veel mogelijk uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten en, bij aanwezigheid, over de vraag of verstoring aan de orde is. Waar mogelijk wordt gekeken hoe eventuele verstoring kan worden voorkómen of worden verminderd.

Indien verstoring niet kan worden voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze dient, vergezeld van een activiteitenplan ingediend te worden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO.NL, voorheen Dienst Regelingen) van het ministerie van EZ. In het activiteitenplan wordt onder andere uitgebreid ingegaan op het doel van de aanvraag, wordt een onderbouwing gegeven en wordt ingegaan op de wijze waarop met (streng) beschermde soorten wordt omgegaan. De verwerking van de aanvraag door de RvO.NL kan geruime tijd in beslag nemen (in het algemeen minstens vier maanden maar afhankelijk van ander factoren kan dat ook langer zijn).

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur in 2005 is de toepasbaarheid van de FF-wet verder vorm gegeven. In deze AMvB is een onderscheid gemaakt in drie bijzondere beschermingsregimes; de beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen en elk van deze soortengroepen is vermeld op een tabel (zie tekstkader volgende pagina). De soorten van tabel 3 hebben de hoogste beschermingsstatus.

Vogels kennen een apart beschermingsregime, los van de tabellen-indeling. Sinds 26 augustus 2009 zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Ook kan voor een aantal soorten van tabel 3 geen ontheffing meer worden verkregen (tenzij een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn van toepassing is); indien vaste verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn, dient de ingreep plaats te vinden op een zodanige wijze dat -althans ingevolge de FF-wet- geen sprake is van verstoring, omdat de functionaliteit van de verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (FF-wet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3).

Toelichting tabel 3

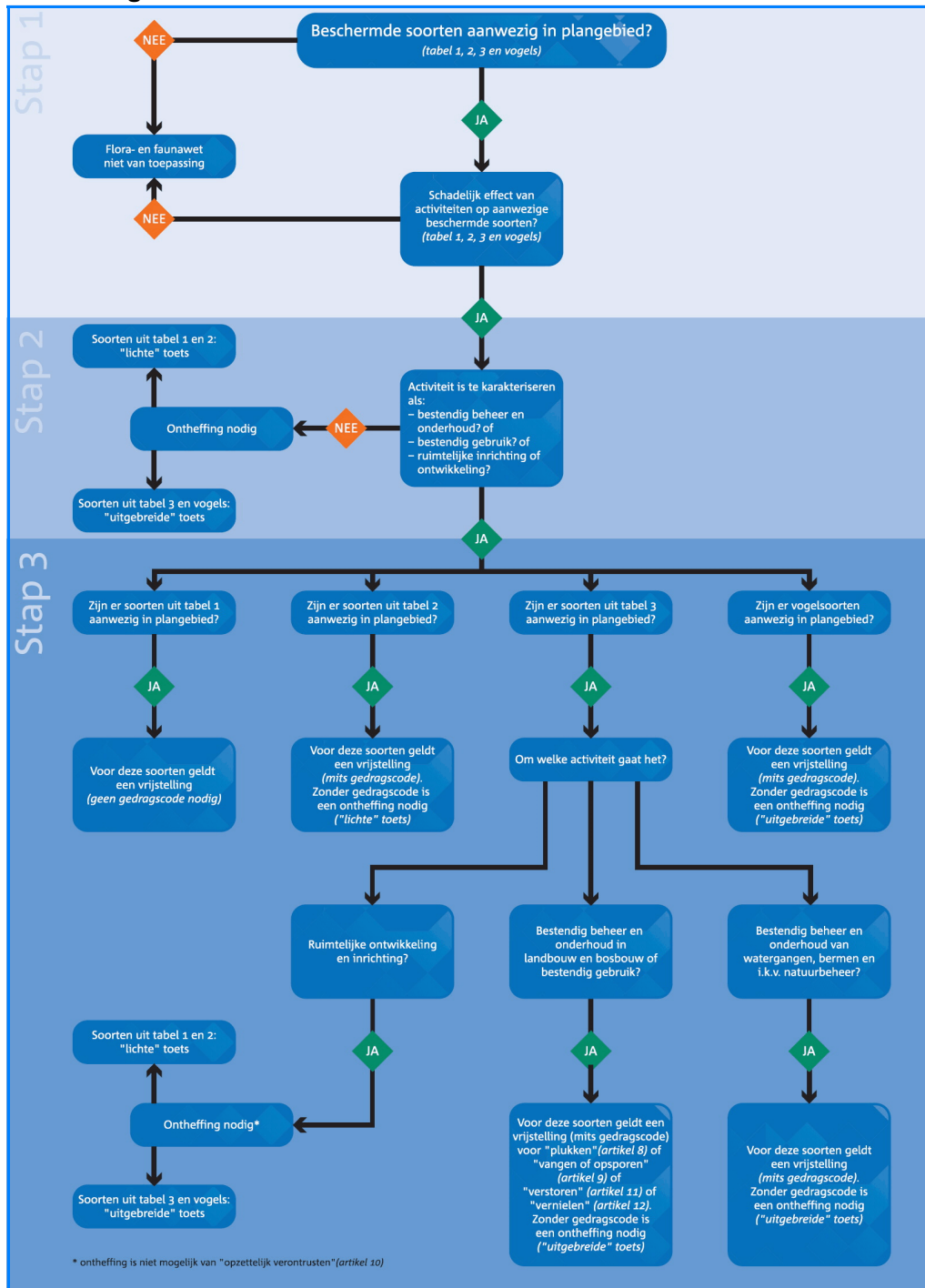
- Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de FF-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de FF-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
 - 2) er is geen alternatief;
 - 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

Toelichting tabel vogels

- Het verstoren van broedgevallen van alle vogelsoorten is onder alle omstandigheden verboden.
- Vogelsoorten die jaarrond gebruik maken van hun nest zijn opgedeeld in verschillende categorieën. De volgende categorieën zijn te onderscheiden:
 - 1) nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats;
 - 2) nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
 - 3) nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar;
 - 4) vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen;
 - 5) nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
- Voor soorten met nesten in categorie 1 tot en met 4 gelden altijd en in het gehele jaar de verbodsbepalingen uit artikel 11. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Stroomdiagram Flora- en faunawet

(Zie ook het stroomdiagram op de volgende pagina).

Stroomdiagram voor Ruimtelijke ontwikkelingen per 26 augustus 2009

